

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3308/2018. (X. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.410/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély jogi képviselő nélkül eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.410/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz tárgyát képező – telekalakítási szerződés kapcsán kiszabott illetékfizetési kötelezettség bíróság előtti vitatásáról rendelkező – bírósági döntés előzménye az alábbi.
- [3] 2.1. Az illetékkiszabás alapjául szolgáló ingatlanokat (telek és présház) az indítványozó férje ajándékként kapta annak szüleitől. Az indítványozó és férje a telken álló présházat lakóházzá alakították, majd annak helyére egy kétszintes családi házat építettek, de a tulajdoni hányadoknak a beruházás eredményeként bekövetkezett módosulása az ingatlan-nyilvántartásban nem került átvezetésre. Az indítványozó férjének halála következtében az indítványozóval közös gyermekeik örökölték meg az épületet és a telket, amelyen az indítványozónak haszonélvezeti joga keletkezett; az öröklési illeték megfizetésre került. Ezt követően az indítványozó és gyermekei, valamint sógora 2015. március 30-án telekalakítási szerződést kötöttek. A szerződés két ingatlan kialakításáról rendelkezett, ami által az egyik ingatlanon 1/2-1/2-ed arányban magánszemély1. és magánszemély2., míg a másik ingatlanon 1153/1259-ed arányban magánszemély3., 48/1249-48/1249-ed arányban pedig magánszemély1. és magánszemély2. szerzett tulajdont. Az ingatlanokra az indítványozó javára özvegyi jog került bejegyzésre.
- [4] 2.2. A telekalakítási szerződés vonatkozásában az elsőfokú adóhatóság 2016. március 23-án kelt fizetési meghagyásával az indítványozót visszerthes vagyonátruházási illeték megfizetésére kötelezte. Indokolása szerint a telekalakítás után megszerzett ingatlan- illetőségek értéke összességében nagyobb lett, mint a telekalakítás előtt megszerzett ingatlan értéke; az indítványozó az őt megillető értékhez képest a telekalakítás folytán többet szerzett, így az indítványozót a többlétszerzés után az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 18. §-a alapján illetékfizetési kötelezettség terheli.
- [5] 2.3. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú adóhatóság (a továbbiakban: alperes) 2017. március 9. napján kelt határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta. Indokolása szerint az illetékkiszabási eljárás alapját képező okiratok tanúsága alapján megállapítható volt az indítványozó többlétszerzése és illetékfizetési kötelezettsége.
- [6] 2.4. Az alperesi határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon (a továbbiakban: bíróság), amelyben az alperes határozatának az elsőfokú hatóság döntésére is kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte arra hivatkozva, hogy az alperes nem adta indokát annak, hogy döntése meghozatalakor miért hagyta figyelmen kívül a telekalakítási szerződés 8. pontját, amiben a felek azt rögzítették, hogy egyikük sem jut vagyongyarapodáshoz.

- [7] A bíróság az indítványozó keresetét elutasította. Az ítélet indokolásában hivatkozott az Itv. 18. § (1) bekezdésére, amelynek értelmében az ingatlannak más módon történő megszerzése illetékfizetési kötelezettséggel jár. Érvelése szerint a perbeli esetben a telekalakítási szerződés alapján került sor az ingatlannak a felek közötti más módon történő megszerzésére. Idézte a bíróság az Itv. 19. § (1) bekezdésének a visszerhes vagyónáruházási illeték általános mértékét meghatározó rendelkezéseit is.
- [8] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [9] 3.1. Az indítványozó részletesen bemutatta a jogügylet tárgyát képező ingatlan előéletét, amelyben kiemelte a telekalakítási szerződés fent említett 8. pontját. Állította, hogy „a telekalakítási szerződés nem vagyonszerzésre irányult, hanem a korábbi tulajdonszerzések rendezésére, és így a tényleges tulajdonosi jogviszonyoknak az ingatlan-nyilvántartásban való egyértelmű megjelenésére”. Sérelmezte, hogy az alperes „az illeték kiszabása során csak az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett tulajdoni hányad alapján döntött.” A bíróság indokolása kapcsán azt sérelmezte, hogy abban nem tért ki az általa előadottakra, kizárólag az Itv. szakaszaira hivatkozott.
- [10] Panaszát elsősorban az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelmére alapította, mert állítása szerint a bíróság ítélete 2005. január 8. és 2015. március 30. közötti időszakra tulajdonképpen módosította a haszonélvezeti jogát. Álláspontja szerint az örökléshez és a tulajdonhoz való jogát „nem írhatja felül egy földhivatali bejegyzés vagy annak elmaradása”. Hivatkozott a 112/B/2001. AB határozatára, miszerint az Alkotmánybíróság megállapította az Itv. 18. § (1) bekezdése kapcsán, hogy a vagyonszerzés gyűjtőfogalom, mely a vagyon mozgását jelöli, az illeték alapja pedig a vagyonmozgás. Állítása szerint a telekalakítással vagyonmozgás nem következett be. Sérelmezte, hogy „a jogszabályok nem rendelkeznek arról, hogy az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés helyességéhez kapcsolódó vélelem megdöntéséhez külön eljárást kéne lefolytatni, azaz véleménye[m] szerint legalább a bíróságnak vizsgálnia kellett volna a bejegyzett jogok tényleges fennállását”. A fentiek által sérülni látta az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdését, R) cikke (2) bekezdését, a XXIV. cikke (1) bekezdését, XXVIII. cikke (1) bekezdését és a 28. cikk rendelkezéseit.
- [11] 3.2. Indítványa kiegészítésében a panaszban előadottakat ismételte meg, hangsúlyozva, hogy a bíróság nem vett tudomást arról, hogy férje ráépítéssel szerzett tulajdonjogot, sem ennek a tulajdonjognak a gyermekek által örökléssel való megszerzéséről, ami révén megfosztotta őt haszonélvezeti joga egy részétől. Az öröklési illeték megfizetésére tekintettel sérelmezte, hogy a telekalakítás miatt is illetéket szabott ki az alperes, amit a bíróság megalapozottnak talált. A döntés számát meg nem nevezve az Alkotmánybíróságra hivatkozva állította, hogy „az ingatlan-nyilvántartás (telekkönyv) alapvetően jogtechnikai konstrukció [...] de magának a rendszernek a létezése közvetlenül az Alaptörvényből nem vezethető le”. Hiánypótlásában felidézte továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény öröklésre vonatkozó rendelkezéseit.
- [12] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [13] 4.1. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [14] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [15] 4.2. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, „ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”.
- [16] 4.3. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben is, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, valamint az Alaptörvény 28. cikke nem tekinthetők az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, ezért ezekre alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd pl. 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]].

- [17] 4.4. Az indítványozó által állított további alaptörvényi sérelmekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt egyéb tartalmi feltételeit is megvizsgálta az Abtv. 56. § (2) bekezdésének megfelelően. Ennek során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelménynek, mely szerint alkotmányjogi panasz csak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [18] Az indítványozó érvei kifejezetten jogértelmezési szakkérdések – és ezekből következően a jogszabály által előírt illetékfizetési kötelezettség – vitatására irányultak.
- [19] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Abtv. 29. §-ából következően a testület a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogértelmezési kérdések megítélése nem tartozik a hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja, mivel: „az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel.” {Elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon” {3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [20] 5. Mindezeket figyelembe véve az indítvány nem felel meg részben az Abtv. 27. §-ában illetve az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadási feltételnek, így az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § -ára, 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2018. szeptember 25.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/292/2018.

• • •